

Ex deni- bus signa- veriora lumini potuit- sent.

modò, sed tricorues, quadricorues, quinquacorues, & secorues. Vnicorues nondum conspexi.

Quod si mihi capitis earum, aut solorum copia dentium concessa fuisset, ad Ques, an ad Camelos accederent, magis perfecte, quod in alijs quoque praesti animalibus, diiudicasset. Catero, eas dentibus incisorijs in superiore, maxilla, & in inferiore duos grandiores & erectiones ex incisorijs, eminere, iam in historia notatum fuit. Horum occasione hic plura de Bidentibus dicere possem, quæ rixa tamen ad politicioris tantum literaturam viros pertinet, quamque apud Aldronandum, ubi de Ques tractat, videre poteris, satis bene enucleatam.

An sui generis sint animalia.

Quid si quis hanc Glamam, & hunc Pacum, nec Ques, nec Camelos, sed sui generis animalia appellaret, non video cur grauius ideo peccaret. Neque enim Aristoteli propterea error affingendus foret, quod prater cornigera solum inter quadrupedia Camelum ruminare scripsit: hæc autem Peruanæ nostræ pecudes, nec cornigerae sunt, nec Cameli, & ruminant tamen. Ignoti enim nulla scientia, aut demerita est: Aristoteles autem nec animalia Novi mundi, esse sciuit, nec ibi vivere posse unquam credidit, intra Tropicos præsertim, à quorum torrida regione & bruta & homines, & plures ipsas longe exulare, ob infirmas rationes quasdam, à sensu & experientia funditus iam euerfas, & solo datas, voluit. Sunt autem in America plurima animalia à nostris essentiali quadam ratione, non externo saltem habitu discrepantia, ut alias quoque monui, quorum in numero, si quis Peruanas has Ques collocare velit, per me licebit: sin minus, Ques sui generis appellaret, verarumque enim historiam, mores, ac proprietates si intimiùs examinet, quid ipsi iudicare ac credere opus fuerit, probe & cõfestim intelliget.

Aristotelis error circa zonam torridam.

Quæ autem F. Gregorius de Quium earundem scabie, & huius medela, ex sulphure monuit, cum nostris ea plane ouibus conveniunt. Quandoquidem & nostræ contagiosa hæc lue, unde Morbida facta, pecus totum corruptis ovile, non raro corripuntur, & sulphure etiam rectè percurantur. Cum enim ante annos hos viginti quatuor, Tibur animi gratiã, & ad motem inde Ianuarij dictam, Principis Casij nostri proprium, videndam, & colligendam ibidem stirpium causã, proficisceremur, Ego & Henricus Coruinus, solertissimus Romæ pharmacopœus, & mirus phytognostes, amicus mihi percharus: vidimus per Albulas Aquas, & miris phytognostes, amicus mihi percharus: vidimus per Albulas Aquas, sapore non satis grato, odore sulphureo, coloreq. albo & corrupto præditas, in via Tiburtina, oues quamplurimas sepius transigi. Et cum rationem huius ab Vpilonibus sciscitaremur, oues scabie laborare respondebant, cui sulphureus hic & brevissimus fluuius mederetur. Distat autem hic à Tiburtina Urbe quatuor passuum millibus, quod olim Martialis quoque 1. Epig. 13. notavit.

Nostræ oues cum Peruanis eodè modo vexantur & istud remedijs curantur.

Itur ad Herculei gelidas qua Tiburis arces, Canaque sulphureis. Albulas sumat aquis, Rura nemusque sacrum, dilectaq. iugera Musis. Signat vicina quartus ab Urbe lapis. Hæc ex Lacu sulphur olente (quem simul vidimus, & in eo breues insulas herbis confitas, quæ sæpe aliquot paria boum sustinent, fluctuare admirati sumus) effluentes, ad Amicnem vsque delabuntur. Has Virgilius 7. Aeneidos, his verbis designavit.

Albularum aquarum origo & progressus.

obom

At rex sollicitus monstris, oracula Fauni Fatidici genitoris adit, lucosque sub alta Consulit Albunea, nemorum qua maxima sacro Fata sonat, seuamque exhalat opaca mephitin.

Quem sulphuris putorem, Martialis itidem innuere voluit 4. Epig. 4. Quod sicca redolet palus lacuna, Crudarum nebule quod Albularum, Malles, quam quod oles, olere Bassa.

Sed proh DEVM immortalem, quàm rerum omnium est vicissitudo! Vbi nunc sunt quæ ad Albulam olim fuerant, Albunea nemus? Fauni oraculum? dilecta Camenarum, siue Musarum iugera? & Sybilla Tiburtine sanum? Hæc omnia eo loci in pastorum nunc tuguria, & bestiarum stabula commutata, gementes admirati sumus. Ut verè Seneca scripserit, de Consolatione, vel quilibet quis ille poeta fuit,

Tempus in ducit magnam rerum metamorphosin.

Omnia tempus edax depascitur, omnia carpit, Omnia sede mouet, nil sinit esse diu.

Et quo nunc quælo earundem dignitas aquarum recessit, quæ Strabone scribente lib. 5. ad multos salutiferam morbos, tum potu, tum lauationibus adhibita laudabantur? Atque ut Andreas Baccius, quem in hac professione mea Antecessorem habui, opere suo non satis laudando de Thermis testatur, illæ in Augusti Caesaris & Neronis quoque vsum cesserunt. Hæc à primarijs Prætorum, temporum Medicis approbata fuerunt, Antonio Musa, Andromacho, Asclepiade Archigene, Calio Aureliano, Galeno, Actio, Paulo Egineta, alijsque, ad neruorum morbos, coxendicium dolores, seminis profluuium, muliebres fluxus, sanguinis vomitum & tardas vesicæ passiones. Recentiores etiam ad urinæ ardorem, vesicæ vlcera, callos, arenulas, lapides extenuandos, ad calidas hepatis intemperies, & manantia vlcera pustulasque mirè commendarunt.

Albulæ olim in vsu medico laudatissimæ nunc in delictudine abierunt.

Sed quousquisque nunc Romanorum est Medicorum, qui Galenum suum, lib. 1. de simpl. facult. cap. 7. lecutus, in vsum hæc reuocare, vel tentet ipse, vel consulat solummodo?

Tantum cui longinqua valet mutare ætustas!

Ut vetera plerisque & præsentia fordeant, longinqua & noua mirificè placeant. Et sic, quæ olim Imperij Romani Principibus medebantur, nunc abiectæ ac neglectæ, vilissimarum vix ouicularum ad scabiem medicinarum remanserunt. Cum tamen nunc eadem sit Natura, eadè cælum, tellus illa, quæ olim fuit: An ob hoc magis, quædam igitur medicamenta, quæ quondam profuerunt, nunc eadem ob futura existimemus? Sed, ne hic iterum nimietatem accufes meam lector, hæc de Ouibus Peruanis satis sunt.

Recentia & abientia veteribus & propinquis præferuntur.

A T O T O T L

ALCATRAZ.

Onocrotalus Mexicanus dentatus.

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

R

OSTRUM in hac Aue crocei est coloris, dentes albi, lingua rubescit; quæ non satis porrecta apparet. Sacculus, quem piscatoriam perâ dicere queas, inferiori rostro nexus ex rubro flavescens pender; plurimis isque rubellis fibris, venulisq. distinctus. Superioris acumen rostri, unguis instar recurui, ad inferiora prominere. Oculorum area flauer, quorum albumen croceum; pupilla rubet, cuius centrum citrinescit. Circulus verò tunicas oculorum ambiens, albus est admodum; ut hæc colorum varietas, miram intuenti hos oculos delectationem præbeat. Totam hanc peripheriam alia adhuc exterior linea ambit, carnei coloris, à naribus incipiens (quæ oculis sunt vicinissima) ad aures recurrens; & ab his ad oris rictum pertingens. Cæterum caput albicet, crista ad collum reflexa, alba croceaque, & densa conspicitur. Collum integrum, & venter inferior totus ad caudam usque albens sunt, & suaverubentis coloris. Alarum principium candicat, postea nigret; dein iterum albet, extrema in longum denuo nigrent. Cauda capiti ac crista, colore responder. Pedes trifidi distincti apparentes, intermedia tamen membrana coherentes; ungues conspicui, at recurui, calcar in posteriore pedis parte; crocei coloris omnia, rubedine intermixta. Totus animalis huius habitus magnam aem repræsentare videtur, in qua hoc etiam valde mirabile est, quod dentes, vel dentata rostra habeat, quibus illæ, quas nostris in regionibus vel captas vidimus, vel descriptas legimus; prorsus carent.

ATOTL

OTA

Onocrotalus Mexicanus non dentatus.

IO. FABRI LYNCEI DESCRIPTIO.

A

VIS hæc ut clarè patet, priori congener est: hæc sola inter utramque differentia conspicitur, quod dentes in hac nulli adsint. In superiori rostri parte membranaceum quid eminet, eiusdem cum rostro coloris, rubri nimirum, quo sacculus etiam venis hinc inde discurrentibus tinctus apparet. Oculi in hac omnino minores; quorum medium nigricat, circulus autem & veluti halo, ipsos ambiens, est croceus. In crista plures, subtiliores, ac longiores sunt plumæ. Reliquum corpus & alæ, à priore aue non differunt colore. Pedes autem non flavent, sed rubent. Sacculus in utraque alite principium suum à gutture desumit, & ad rostri usque inferioris extremum protenditur, & ut apparet, cum hoc ipso pertuso ac peruito continuatur. Lingua in hac tota rubra, quæ conspiciendam valde se præbet. Adest tamen adhuc insignis in utriusque collo discrepantia, ut intuenti est manifestum; quod illud in priore cygnæum quasi ob longitudinem, hoc columbaceum veluti, ob breuitatem existat.

SCHOLIA EIUSDEM.

Admiranda magis, abstrusiora, & pluribus inuoluta controuersis; non puto in vniuerso animalium genere, quàm quod *Auium* est; à naturalium scriptoribus historiarum, literis consignata fuisse. Causam hanc ego esse facile conijcio, quod à nostra, in qua nos viuimus regione; pleræque aues, discretissima volent; quæ aëria habitare domos, ut plurimum assolent. Quare & Plales dixit: *Benedicite omnes volucres cæli Domino; per calum ærem ipsum intelligendo.* Hinc mirum minimè est, si minorem earundem; quàm alia-

LII

rum

rum bestiarum quae terram & aquas incolunt, notitiam possidemus, si non tam exterum corporis habitum, quam mores atque ingenium earundem consideremus.

Quibus authoribus plurimum debeamus in auium historia.

Maximam itaque gratiam debemus Aristoteli, Plinio, Solino, Eliano & Alberto Magno, qui auium diffusam nobis cognitionem reliquerunt: nec minorem ex Iunioribus Vlyssi Aldrouando, qui tribus suis Ornithologiae voluminibus ea posteritati consignavit, quae antiquorum non modò scripta dilucidarunt, sed & veteribus noua plurima adiunxerunt.

Verumenimvero, cum Naturae campus tam sit amplus, ut rectè Plinius dixerit, Nos omnem experimentis naturam asequi non posse, nedum ut vnus hominis vita, breuis illa & arumnosa, peruideat omnia; commendandi sunt quorumcunque etiam conatus, qui antiquis recentia, & non raro vera addere moluntur. Ex horum ego numero laudare possum Illustris. Equitem Cassianum Puteum Lynceum, & Carolum Antonium ipsius Germanum, nobile par fratrum.

Cassianus Puteus Lynceus & Carolus Antonius fratres laudatissimi in animal. hist. emulcanda.

(Quis non desistas molles, nec marceida luxu Otia, nec somnos animus permittit ineries)

Qui animi scilicet gratia ad iucundissimam animalium contemplationem, à grauioribus subinde negotijs studiisque diuertentes, nullis parcunt sumptibus, ut ex peregrinis etiam regionibus Aues conquirant, & praesertim domi suae detineant, atque exanimant, per proprium ad id operis deputatū pictorem delineari quoque curant, hunc solum ob finem, ut veritatem, quae tam profundo latitaret, ex hoc eodem, qui ipsis pro nomine, & armis Gentilitijs est datus, expiscentur; & Naturae studiosis libentissime communicent vniuersis. Id quod nuper quidem simili cum ipsis studio decurrens, Ioan. Petrus Olina I. V. Doctor familiaris eorundem, in praeclearo suo Romae emulgato Auiario comprobauit.

Ioan. Pet. Olina auiarium laudatur.

Perplexam autem esse auium historiam, vel hinc saltem dignoscere licet. Vt enim iam nihil dicam de auiibus illis, quas etiam Plinius lib. 10. cap. 49. pro fabulosis habet, alatos esse Pegasos ex volucruum genere, & Gryphas aurita rostri aduncitate, dicit idem lib. 7. cap. 2. ex Herodoto. & Aristotele Arimastos ad Septentrionem sitos populos, (sine vlla fere hesitatione) cum gryphis ferarum volucruum genere, ut aurum his custodiendis eripiant, bellum gerere scribat. Et fabulosa quoque sit, ex Democrito mente aues esse, ex quarum confuso sanguine serpens nascatur, quem qui comederit, alicum colloquia sit intellecturus. Vt inquam, de his ac similibus nugis nihil memorem; an non æquum fuerit, de alijs nonnullis dubijs non minus, quamuis pro certissimis à nonneminè creditis, inquirere, & quid firmi statuendum sit, semel tandem explorare?

Cur auium tractatio sit perplexa.

Fabulosa aues.

Praeter fabulas meras sunt contra dubia auium exploranda.

De Phoenice.

De Vulture.

No. Et de Phoenice quidem quid referam? de qua licet Plinius dubitet, Manilius tamen apud eundem, hanc auium viuere dixit centum & sexaginta, & senescentem, ex Cassia. & Thuris turculis construere nidum, rogamq. replere odoribus, & superemori; atque, ut Herodotus Mela, Solinus, pluresque fide digni Scriptores conuertantur, inde renasci quoque. Quid de Vulture? num verum sit, omnes in hoc auium genere esse feminas, ut Elianus affirmat, quae ex ventre concipiunt, ideoque nec nidificans, nec oua ponant & excludant, sed statim alatos & volatiles

tiles pullos pariant. Quid de auiibus illis? quas Bernecas quidam doctissimi viri, Bernestas alij vocant, & Anates Scoticas in Scotia & Hibernia ex putrido ligno in mare delapso nasci scribunt, quas ideo quadragesimali ieiunio esiles sentent, veluti ab animantibus non procreatas à sanguine. De his Fabius Columna Lynceus noster circa finem Phytobasani sui, doctissime disputat, & Balani marina speciem esse arguit. Quid de Isida aue? cuius detractam cum plumis pellem, & parietem affixam Libro de Natura rerum Author, & alij tradunt, quotannis pennas mutare, ac si auis viueret. Albertus magnus hoc negat, Simon Maiolus verò in diebus suis Canicularibus, adhuc Neapolitid videri asseueranter affirmat.

De Anatibus Scoticis.

De Isida.

Simon Maiolus colloguiat dicit. canicular. script.

Apud hunc plurima de auiibus mira leguntur.

Pelicanus etiam dicitur.

Apud hunc eundem Maiolum sexcenta alia de nostri etiam Orbis auiibus reperies, quae lecta vel audita miraculi instar animum concutiant, & Authoribus tamen suis fidem his astruentibus, minimè destituuntur. Esse nimirum aues cornutas, deplumes, pilosas, noctu lucentes, solo aere victitantes, ferrum deglutientes & digerentes, humanas voces tam Latine quam Graecè imitantes, in deferendis epistolis nuntiorum loco seruientes, perpetuo volatu vitam finientes, nidos suos mari soli credentes, lupinas etiam; cum plerumque pronae hoc faciant, volitantes.

Sed ut propius ad instituti nostri rationem accedam, controuersia minimè caret, quid sit Pelicanus, adeo à veteribus decantatus, à pictoribus delineatus, & à plebecula, veneratione ferme quadam cultus & estimatus, quem aliqui Onocrotalum (de quo in praesentiarum nobis sermo est) esse voluerunt, alij negarunt, alij eiusmodi auem quae, veluti depingitur, pectori vulnus suo infligat, & ex sanguine proprio semimortuos suos pullos resuscitet, in rerum vniuersitate reperiri audacter pernegarunt.

Quare nec ego operam omnino lusero, nec me labor iste grauabit, si eandem adhibero diligentiam in Auiibus, quas praemanibus nunc habeo, quàm in Quadrupedibus à me historico stilo expeditis, vel praestari, vel prestare saltè annisui fui, cum à F. Gregorio praesertim in his partem adiutus fuero: operi itaque me accingo.

Commodum certe euenit, ut Quem Peruanam ruminantem scilicet bestiam, Auis nunc insequatur inter omnes forsitan volucres, haec sola illud admirationis habes, ut ruminantem quid simile moliat, Onocrotalus nimirum, de quo Plinius lib. 10. cap. 47. haec concepra res haec habet. Olorum similitudinem Onocrotali habet, nec distare existimarentur omnino, nisi faucibus ipsius inest alicuius veteri genus. Huc omnia inexplabile animal cogerit, mira ut sit capacitate. Mox perfecta rapina sensim inde in os redidit, in verà auium ruminantis modo, referit. Gallia bos Septentrionalis proxima Oceano, mittit.

Onocrotalus quasi ruminans auis, aliam ruminantem bestiam hic sequitur.

At qui ut sit, Cygno in multis Onocrotalum esse similem, cum utraque aues sint, ut dicitur de sine palmipedes, & aquas non modò ament, sed in his ob pedum praecipue structuram, etiam nant; quod Ciconiae, Ardeae, & Grues, licet frequentissime aquis adsint, facere tamen raro solent, quibus volatus quam natatio magis congruit; & ut corporis statura, & pennarum colore, vix etiam differant (nisi quod Cygni candidissimi, Onocrotali obscureius coloris esse possint, qui etiam, ut mihi videtur, Cygnis longè maiorea excreant) ut ob dictam iam similitudinem, Aldrouandus etiam in tertio, sua Ornithologiae volumine Cygno Onocrotalum subiungere non dubitauerit. Differunt tamen haud parum, non ob ingluuiem (seu ut Plin. vocat, vterum) solummodo rostro subnexam, sed ipsa etiam forma

Conueniunt & differunt inter se Cygnus & Onocrotalus.

tam rostri, quod longius multo est in *Onocrotalo*, quam colli, quod vice versa in *Cygro* longitudine præcellit. Hæc mihi utramq. gnauiter intuenti auem comperta sunt, non solum cum politissimum ex *Cygro* (quem fel. mem. *Virginus Caesarinus Lynceus* mihi donauerat) sceleton confici curarem, quod domi adhuc meæ asseruo; sed cum aliquoties *Onocrotalum* viuum quoq. *Rome* Anno Iubileo 1625. visum accederem.

Quæritur ad quodnam genus auium *Onocrotalus* pertinet.

Aldrouandus dicitur Aristotelis Pelicanem esse *Onocrotalum*.

Videntur huic repugnare Aristotelis in terpretis.

Hi potius Pelicanem vocant Plateam.

Scaliger consultatur, sed amphibologicè loquitur.

Verumenimvero, antequam de proprio hîc ego quicquam dicturus sum, pro mei ratione instituti disquirèdum erit, sub quo nam auium genere *Onocrotalum* collocandum censeamus. Et an communi præceptori nostro *Aristotelis* is innotuerit? De hoc enim plurimum inter se *Aldrouandus*, & Germanus Ornithologus (a quo *Aldrouandus* pleraq. in suos desumpta commentarios transtulit) altercantur. Et est hæc non omnino de nihilo disputatio. *Aldrouandus* igitur in vestibulo statim suæ de *Onocrotalo* tractationis, sed priusquam ait, huiusce alius historiam exordiar, beneuolum lectorem volo admonitum, eum verò potissimum qui Ornithologi (hoc autem nomine Gesnerum intelligit) de auiibus lucubrations legat, ne vnâ cum ipso *Onocrotalum* diuersum à *Pelacane Aristotelis* existimet. Ornithologi enim *Pelacan* (sive ut vocant recentiores, *Pelicanus*) *Ardea* genus est. Vult igitur *Aldrouandus*, cum apud *Aristotelem*, nusquâ *Onocrotali* vox reperiatur, quotiescunq. *Pelacan* apud ipsum legitur, intelligi à nobis *Onocrotalum* debere. Quam etiam opinionem suam firmissimis probari posse argumētis, sibi persuadet. Interpretes *Aristotelis* *Gaza* & *Scaliger*, & ante hos *Plinius*, pro *Pelacane* *Plateam* reponit. Cum enim *Arist.* lib. 9. Hist. animal. cap. 10. dixisset *Platea* (Græcum verbum est πλάκα) flumiatilis conchas masculas lauesq. deuorat, quas ubi sua ingluuie coxerit, euomit, ut hiantibus iam legat, testis exuens, atque edat. Et hæc ex *Gazæ* versione. Hæc ipsissima penè verba *Plinius* lib. 10. cap. 40. repetit, *Platea*, ait, cum deuoratis se impleuit conchis, calore ventris coctas euomit, atque ita ex ijs esculentas legit, testas excernens. *Plinius* igitur, quod *Aristoteles* *Pelacani* tribuit, ad *Plateam*, & non *Onocrotalum*, traduxit. Quin diuerso etiam capite de *Onocrotalo* locutus est, quem locum supra attulimus, cum *Cygro* *Onocrotalum* simillimum fecit.

Volui porrò ad vasta *Scaligeri* Patris commentaria, ceu aliquod veritatis tribunal appellare, ut ipse æquum se iudicem inter litigantes hocce interponeret, & rixas has tandem cõponeret. Verum nihil extorsit, hic enim modò affirmat, modò negat, & nos sub cultro relinquit. Cum enim *Arist.* lib. 8. cap. 14. ut ipse textum *Scaliger* diuidit, dixisset, Et *Platea* locum mutant, volansq. à *Strymone* fluuio ad *Danubium*, atque ibi pariunt. *Scaliger* hæc in commentario *Platea* ex *Plinij* *Decimo*, quem miror, quòd nomen Græcum non apposuit. Qui *Plateam* & *Onocrotalum* putant esse eandem aues, *Plinij* auctoritate suam si velint, tueri possunt opinionem: videtur tamen eas diuersas facere. *Onocrotalum* quidem *Gallia* septentrionalis facie incolam: at *Plateam* *Aristoteles* *Strymonis*, & *Danubij*. Hic idem *Scaliger* tamen ad iam *Aristotelis* laudatum locum 9. Hist. *Plateas* que in fluuijs degunt, deuorant magnas conchas, easque laues &c. Hæc in commentario adiungit. *Plinius* in *Decimo* *Plateam* vocat. Puto esse *Onocrotalum*, quem etiam nonnulli *Italorum* *Tarabusum* dicunt. Huic prolobus, sive ingluuies vastissima. Conchas quia non potest frangere, integras deuorat. Ex calore coacta hiant,

ita euenit, ut carnes exeant. Vides, ut dormienti similis modò annuit, modò abnuat.

Aldrouandus interim pertinacissimè sua in opinione persistit, *Pelacanam Aristotelis* esse nobis dictum *Onocrotalum*; & quam pro *Platea*, & *Pelacano* auem Ornithologus depingit, quæ etiam *Cochlearia*; *Auser*: *Cochlearius*, ab *Italis* *Cochlearella*; à Germanis *Læffigans*, appellatur; quòd rostrum huius auis *Cochlear* apprimè inuiterur, hanc inquam *Aldrouandus* *Ardeam* potius *Albam*, sive *Albardeolam*, & *Leonardus Aristotelis* firmissimè credit, ut quæ cum *Aristotelis* *Pelacane* commercij, prorsus nihil habeat.

Argumenta suæ huius opinionis duo promit planè *Herculea*, quorum primum, sed minoris vt ait, ponderis hoc est: *Pelacanam Aristotelis* esse in rostri rostrum, id est, in fluuijs agentem; hoc est, palmipedem esse. *Leucorodius* verò, sive *Platea* illa, & Ornithologi putant *Pelacanus*, prope tantum fluuios & aquas versatur, ergo *Aristotelis* *Pelacan* minimè esse poterit. Alia ratio est, ait, eaque longè maioris momenti: capacissima illa ingluuies, quam vt diximus, *Plinius* tribuit *Onocrotalo*, nam & *Aristoteles* suæ *Pelacane* eam attribuit, nimirum ubi apud hanc uideat se non: Quod nempe *Arist.* dixerit *Pelacane* suam ingerere conchas in ingluuient &c.

Veruntamen hæc, ut quod res est, dicam, non talia sunt, quæ si Ornithologo fauere velim, in partes *Aldrouandus* me trahere valeant. Neque etiam Ornithologi rationes eiusmodi sunt, quæ, ut ipsis assentiar, me cogere possint. Euenit huic planè, quòd nonnullis *Italis* & æqui peritis accedere solet, qui bonam dum cautam & actionem, non bonis latis, firmiq. legibus, tueri noliuntur, sine suo haud quaquam potiuntur.

Quod autem *Aldrouandus* minoris efficacæ argumentum, & prima loco, quòd maximum tamen est, se afferre dixit, hoc fuit. *Plateam*, sive Ornithologi *Pelacanam* esse *Ardeæ* speciem, *Ardeæ* autem nò sunt palmipedes, est autem *Aristotelis* *Pelacan* palmipes; consequitur igitur facillè victoria *Aldrouandus*. Et habet is Ornithologum hîc sibi obsequentissimum, qui lib. 7. de auiibus Cap. de *Pelacano*, his verbis *Pelacanus* ex *Ardearum* familia facit. Videtur sane mihi *Pelacanus* nosse, *Ardearum* generi adnumerandus, in quo non tam alio insigni, quam rostri latitudine differt, quamquam *Aristoteles* etiam *Ardeæ* albe rostrum latum & porrectum attribuit. Verba hæc totam evertunt Ornithologi machinam, & *Aldrouandus* suffragantur. Si enim hîc *Aldrouandus* euicerit *Plateam*, sive *Pelacanam* Ornithologi, sive anferem hunc *Cochlearium* ex *Ardearum* esse genere, iam merito de sua causa triumphabit.

Duo igitur hîc pro indubitatis sunt præsupponenda, priusquam priori huic obiectioni respondeatur: Primum nempe, *Pelacanam Aristotelis* autem esse aquaticam & palmipedem, quòd superius quoque probatum est. Palmipedes autem eodem teste *Aristotele*, in aquis maximam partem viuunt, vnde etiam Natura pedum digitos ipsarum membranà coniunxit latiore, ut his tanquam remis, ad natandum vt valeret. Fidipedes verò illæ appellantur, quarum pedum digiti sunt diuisi. Harum aliquæ nonnunquam etiam aquas ingredi solent, & ex harum genere sunt *Ardeæ*: *Aristotelis* textus lib. 8. cap. 3. hist. anim. clarissime hoc docet. Omnium serè auium alie victum è terra petunt, alie à fluuiis, alie à lacu, alie

Aldrouandus suam ad huc ruerit opinionem.

Duo Aldrouandus argumenta.

Hæc tamen parum inuolunt.

Primum argumentum efficacè est, & examinatur.

Ve questio hæc resoluatur, duo sunt præsupponenda.

Differencia inter palmipedes & fidipedes.

à mari. Sed palmipedes in ipsa aqua partem maximam versantur, & aliqua incur-
gantes se, querunt quod comedant. Fidipedes circa aquam, earumque nonnulla terra
contentis alilibus versantur, quae scilicet carnem non tangunt. Peit lacus & fluuios Ar-
deola & Albardeola, quae magnitudine minor est, rostro lato porrectoque.

Secundum verò, quod tanquam concessum pono, & iam ex Aristotele proba-
tum existimo, hoc est. Ardeas non esse palmipedes, nec in aquis (quod tamen
Pelecan facit) ut plurimum agentes. Cum enim ait Aristoteles: peit lacus & flu-
uios Ardeola & Albardeola, iam praesupponit eas non esse ex fluuiatilibus, de qui-
bus paulo ante locutus fuerat. Et eò magis, quia de his mentionem facit, cum
iam de fidipedibus deseruisset, quod his potius Ardeas associaret.

Ornithologus quoque de Ardeis in genere agens, hæc habet verba. Digni-
pedum terni, longi, membranarum modicè iuncti, & quartus retro pro calce similiter lon-
gus. Quae ipsissima verba Aldrouandus, ardeas in genere explicans, repetit. Non
igitur Ardeæ fuerint palmipedes. Accedit huc, quod uterque picturæ & iconi-
bus ostendant, quantum Ardearum pedes liberi, explicati, nullà fere membranà
connexi, differant à Cygni, Onocrotali, Anseris, Anatidis & similibus. palmipedum
volucrum pedibus, qui non aliter ac vespertilionum alæ tenaci & coriacea
membranà compinguntur. Et ego, qui Ardeæ sceleton adhuc inter alia habeo,
& olim etiam Plateam, siue Cochleariam secui, quod discrimen in harum pe-
dibus repererim, adhuc bene memini.

Non igitur, quia apud Aristotelem Pelecan scribitur fluuiatilibus auis, qualis
Onocrotalus est, ideò Onocrotalus est Pelecan Aristotelis, ut iam Aldrouandus, hoc
probare tentanti, cum rationibus firmis refragati sumus. Neque Ornitho-
logo me addico asserenti, Plateam sibi dictam, siue Cochleariam, esse ex Ardea-
rum genere: certissimum enim est, longè differentem Ardeis magis faciem
esse, quam huiusmodi Plateis, quod ex supra dictis itidem deduximus. Ego itaq;
existimo Plateam, siue Cochleariam, ad Anserorum ferorum speciem potius redu-
cendam, non modò quia Anser cochlearius, Germanis (quod idem est) ein Laf-
selgangs nominatur, sed quia rostri, colli, alarum & pedum constructio ad anse-
rem multò viciniùs, quam ardeam accedit.

Videndum modò, an secundum Aldrouandi argumentum tantæ sit efficacia,
ut in ipsius nos manibus pedibusq; cogat ire sententiam. Est autem hoc, quòd
Pelecani suæ Aristoteles velit inesse ingluuiem, in quam conchas nonnihil coquen-
das, indeq; reuomendas conijciat: hanc autem ingluuiem non esse in alia aue,
quam in Onocrotalo.

Sed hic Aldrouandus pro vero supponit, quod probandum priùs fuerat, per
ingluuiem Pelicani, sacculum illum Onocrotali externum intelligendum esse.
Gaza Aristotelis textum ita vertit: Quas conchas, ubi sua ingluuiem coxerit, euomit,
ut hiantibus iam legat, testis exuens, atque edat. Paulo aliter Scaliger: Quas cum
receptum eum in locum, cui ventriculus subest, euomunt, ut hiantibus illis, exempta
vescantur carne. Scio quidem Scaligerum hic prolobum, siue peram illam exter-
nam designare velle. Plinius loco citato, hunc locum suis ita verbis retulit:
Eadem Platea, cum deuoratis se impleuit conchis, calore ventris coctas euomit, atque
ita ex his esculentum legit, testas excernens.

Hæc

Hæc omnia adducta simul loca, nescio quomodo nos cogant, ut potius ex-
ternam, quam internam, vel ingluuiem propriè in auib; dictam, vel ventri-
culum, vel aliud huic annexum, concharum receptaculum intelligamus. Plinius
manifestis inquit verbis, calore ventris (qui intus est, & non extra propen-
det venter, quem non ventrem in Onocrotalo, sed alterum veluti vterum appel-
lauerat,) conchas prius macerari, & postea euomi. Augustinus Niphus quoque
dictum Aristotelis locum ita explicat, ut de interno aliquo, non externo sinu
loquatur. Eliano, inquit Niphus, eluuiis, & ingluuiis, & receptaculum gulae ap-
positum idem est, quam Albertus perperam pappam appellat, quoniam pappa secundum
Latinum sensum est puerorum cibus, tamen Albertus consuevit accipere pro receptaculo
aui, in quo primum cibus reponitur, scilicet antequam deducatur in ventriculum, ubi
concoquitur. Viden* ut huic non de illa determinata Onocrotali pera, quam alia
non habent volucres, sed auium plerumq; aliquo ante ventriculum posito
receptaculo, sermo est? Et est quidquam Eliani verbis clarius? qui lib. 1. s. cap.
46. Pelecanes, ait, quae alio nomine Platea, siue Platealea appellantur, fluuiatilibus se
conchis complent, eaque, cum stomachi calore concoxerint, euomunt, atque testas iam
alui calore diductas, eligunt ex his, quae sunt esculenta.

Sed quid amplius nos auctoritatibus pugnamus? ipsummet Aldrouandum
confitentem reum habemus, reperiri prope Platea, siue Cochlearia nostræ quoq;
ventriculum, intus scilicet, ingluuii loco, magnum aliquem sinum, in quo,
quin Platea hæc conchas possit reponere (id quod Aldrouandus soli proprium
Onocrotalo putabat) reuomere, carnes secernere, & ad verum postea ventricu-
lum demittere, atque digerere, quis amplius dubitabit? Cum is enim auem
hanc, quam minimè cum Ornithologo Aristotelis Pelicane, sed huius Ardeam
albam esse contendit, sectam examinasset, ait se præter alia, quæ ibi descri-
bit, sequentia reperisse. Ventriculus, inquit, nullis sinibus aut asperitatibus inæ-
qualis, sed leuis & simplex intus, Lucij piscis frustra quatuor semicocta continebat. In-
gluuii loco, quam nullam habebat (cum sine plurimæ aues, quæ hanc obinent)
proxima ventriculo pars, seu orificio superiori imminens, amplam satis habet capacita-
tem, seu sinum. Vorax enim auis est, & integra omnia esculenta deglutit, & in ven-
trem demittit, traiecitq;.

Ex his iam in vtramque partem agitatis, duo hæc elucere manifestissimè
arbitror: Primum, Aldrouandi argumenta, hoc vltimum præcipue, non id quod
præferebant, probare: Secundum, apertum simul fieri, quam arduum sit,
quod initio quoque dixi, ex antiquorum scriptis aliquid certi eruere. In-
certum igitur est, an Aristoteles Onocrotalum nouerit: Incertum pariter, ad quod-
nam auium genus eundem referre æquum sit. Hoc interim ex dictis certum
est, Pelecanem Aristotelis, non esse Onocrotalum, ut Aldrouandus sensit. Obscu-
rum autem, an Pelecan sit Platea illa, siue Cochlearia Ornithologi, & Recentio-
rum. Neque enim hæc sola, Pelecan nempe, cibum deglutit & reuomit, facit
hoc idem Eliano teste, Ciconia & Ardea: nec Pelecan tamen ideo Ciconia, aut Ar-
dea est. Nunc itaque ad Onocrotalum properare libet.

Principium hic ab epistola sumam Francisci Stelluti Lyncei nostri, viri non-
tam ob Mathematica & Poetica studia spectabilis, quam ob moderatioris ani-
mi

Quid per
ingluuiem
possit intel-
ligi.

Augustin.
Niphus Ar-
istot. com-
mentator
in lib. de
animalibus

Aldrouan-
dus ipse no-
stram tuc-
tus senten-
tiam.

Qualis ven-
triculus sit
in Platea.

Quæ certa
que incer-
ta in hac di-
spuratione
sint.

Secundum
praesuppo-
situm.

Pelecan
non est ex
Ardearum
genere.

Ut Peleca
Arist. non
est Ono-
crotalus
sic neque
Cochlea-
ria est Ar-
dea.

Cochlea-
ria videtur
ad anse-
rem acced-
ere.

Responde-
tur secundo
Aldrouan-
di argum-
to.

Varie in-
terpretum
Aristot.
versiones.

mi virtutem amabilis, de quo alia quoque memini. Hic itaque ex patria sua *Fabriano*, ante sexquingentum sequentia de aue hac ad me perscripserat.

Amicissime & doctissime Domine Faber

Non dubito, quin iam alia tibi mea reddita sine litera, quibus felicem mecum, DEO fauente, reditum in patriam significavi. Cum autem iam noua scribendi se offerat occasio, quam tibi non inuicendam fore spero, propter annotationes, quas in libri *Mexicani* Animalia meditari, hanc praetermittere non volui, nec debui.

Scias itaque, cum ab amicis hio inaudissem, auem peregrinae formae, & staturae non solita, huc perlatam esse, ego absque mora, qui eiusmodi rerum naturalium curiosissimus sum spectator, deo me loci contuli, ubi ostendebatur. Et ex primo statim picturae, quae praeforis postabat, intui, *Oncroctalum* esse cognoui, cum plures ante annos, in celeberrimo *Ferdinandi Imperatoris*, tibi olim amicissimi, Museo *Neapoli*, eiusmodi auem sed mortuam, sua tamen forma integram conseruatam, vidissem. Volupte mihi est, hac in re opellam tibi meam vsui esse, & libro simul *Mexicano* symbolam meam conferri, cum non ignorem, in ijs animalibus, quae doctae tuae indigent explicatione, *Oncroctalum* quoque reperiri.

Est autem auis haec, longè maximo *Anser* maior, *Cygnus* vel par, vel magnitudine etiam superior: coloris albicantis, verum non candidi omnino, sed qui fuscedine & rubedine aliqua obscuratur. Nec vniformis hic etiã totius est color, cum alarum pennae reliquis totius corporis plumis sint magis fuscae. Tribus digitis membranã quadam connexis, & retro calce, pedes constituuntur. Rostrum brachialis fere est longitudinis, sed minimè dentatum: superior rostri pars ad extremitatem instar unguis alicuius auis, recurua deorsum flectitur. Non potui linguam videre. Conspxi tamen, ubi alioquin linguae radix fixa haeret, corruptela quaedam perforata. In Capitis vertice eleuata quaedam pennae emicabant, et istam amulantes.

Bursa, quae sub rostro pender, & quae ab alijs *Oncroctalum* alicibus differentem admodum efficit, membranacea est, quam ita nonnunquam auis haec rostrum versus retrahit, vt amplius ferme non sit conspicua, eandem postmodum ita sibi dilatari permittit, vt plurimarũ etiam aquae librarũ capax reddatur. Imo is ipse, qui auem hanc circumducebat, totum planè huius caput proprium inferebat, & in aliquam etiam Oesophagi partem penetrabat. Hanc etiam saltitare, & in spectatorum gratiam ludos alios exercere iubebat. Sed quoniam mihi certò persuadeo, eandem sequente anno, qui *Iubileus* erit, *Romam* defendendam fore, ideo reliqua breuitatis gratia, quae tibi obseruare poteris, dara hic operã, relinqo. Hoc solum adhuc mihi dicendum restat: dum, vbi locorũ *Oncroctalus* hic captus fuisset, inquirerẽ, hoc me retulisse respõsi; in *Germania* captũ prope *Danubium*, dum adhuc iuuenulus esset: quãuis postea intellexerim, quod ab *Indijs* allatus esset, ductorem eius aliquibus persuaasisse. Piscibus nutritur recentibus, quando ad manus erant, sin minus, sale saltem conditis. Quaratione in fluminibus piscaretur, & ingluuiem suam inferciret, se monstraturam

Epistola in qua Franciscus Stellatus Lynceus auem hanc describit, ad auctorem misit.

Statura Oncroctali.

Color.

Pedes.

Rostrum.

Capacitas ingluuiei.

Locus natiuus.

Vitus.

promisit, quod praetermissum tamen fuit. Atque haec quae obiter obseruare potui, boni fac conlulas: felicissimum interea tuorum tibi studiorum progressum apprecor. *Fabriani* 10. Decemb. 1625.

Euenit prorsus ita, vt *Stellatus* praedixerat, anno enim proximè elapso, qui fuit post *Christum* natum millesimus, sexcetesimus & vigesimus quintus, isque *Iubileus*, *Romae* eundem *Oncroctalum* aliquoties cum voluptate vidi, & eadem singula, quae ad me *Stellatus* perscripserat, annotavi. Miratus autem in primis sum, cum amplissimè diducto rostro, in vastam illam *prolobi*, siue ingluuiei voraginem, à viro magnae staturae caput integrum abscondi viderem, in quam postea triginta ferme librarum aquam fundebat, & effundebat, adeo sacci illius membranã distentã, vt transparentem etiam plurimis intercurrentibus fibris venulisque, appareret.

Duo recentes pisces *Merlucij* dicti, qui quatuor facilè libras pendebant, funiculo colligati, aui praebantur, quos vlla absque mora non in sacculum suum recondebat, sed per Oesophagum repente in ventriculum deglutiebat. Paulo post deducto denuo animalis rostro, vir is cubitum cum manu integrum in gulam demittebat, & apprehenso funiculo pisces minimè fractos extrahebat. Tenuerit ipsum Dominus suus, & vilioribus piscibus nutrebat, quod si mediocris pretij pisces offerre voluisset, aureus vix vnus in singulos dies nummus sufficere. Vorax enim, quod alij omnes quoque annotarunt Scriptores admodum haec volucris est. Addebat in dem auis ille ductor, naturalis quodammodo loco miraculi, hanc solam reperiri bestiam, quae narium foramina non in capite, sed intra rostrum ad gulam sita haberet, ibi enim foramina duo manifesta monstrabat. Sed fallebatur vir bonus: erant enim illa non *Narium*, sed *Asperae arteriae* foramina, membranulã quadam intermediã disclusa, quae principium laryngis constituiebant. Nam in capite quoque duo manifesta, quamuis exigua valde foraminula, ad cerebrum penetrantia deprehendi, quae olfactui seruebant.

De Lingua (quae in altero ex nostris *Mexicanis* clarissimè perspicitur) hoc verum est, hic eam me sedulo perquisuisse, reperire minimè potuisse. Ornithologus in anatome huius auis, quam in suo opere describit, mecum sentit, *Linguae nullam esse*. Solius igitur Laryngis organo, absque linguae opera, absonam illam rudenti *Asino* similem vocem edit, à qua ipsi nomen, cum *inde Asinum* signet, impositum arbitrantur. Ego hanc non audiui, verum magister huius auis, ad iram cum ipsam prouocaret, & rostrum percuteret, haecque mordenti similis facta, manum ipsius aliquando apprehenderet, stridorem & sonum *Ciconiae* (de cuius voce author *philomela*, *Glozerat immenso de turre Ciconia rostro*) aut anseris instar emittebat, eumque satis exilem, & raucum. *Bellonius* vult, illam dum volat; sonum alarum icu ciere instar *Cygni*. Et quamuis videri possit, hanc grauem, tardam, melancholicam, & ad volatum ineptam prorsus esse; sunt tamen qui mihi referunt, *Florentiae* in Serenissimi *Magni Ducis* Theriotropheo visam esse, quae valde in aerem se libraret, & in eundem se placide postea locum demitteret. Haec autem, quam ego diligenter contemplabar, mensulae cuidam quieta semper insistebat, quam cum ipsius curator in terram deponeret, iuberetque, vt ad eundem locum, qui vix sex erat palmorum altitu-

Idem Oncroctalus Romam de illatus ab auctore vius.

Prolobus caput viri magni abscondebat, & triginta libras aquae recipiebat.

Gula quantum dilatari possit.

Voracissimi est animal.

An mares habeat intra rostrum.

Asperae arteriae foramina pro narium credita.

Lingua nulla in hac aue via.

Quem sonum edat.

Quis ipse volatus sit.